

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет філософський

Затверджено

На засіданні кафедри історії філософії
філософського факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31. 08.2021 р.)

Завідувач кафедри

**Силабус з навчальної дисципліни «Предмет філософії в історії філософії»,
що викладається в межах ОПП першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 033 «Філософія».**

Львів 2021

СИЛАБУС КУРСУ

Предмет філософії в історії філософії

2021-2022 навчальний рік

Назва курсу	Предмет філософії в історії філософії
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Університетська 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра історії філософії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	03 – Гуманітарні науки; 033 – «Філософія»
Викладач (-і)	Терещенко Валерій Павлович, асистент кафедри історії філософії
Контактна інформація викладача (-ів)	Valeriy.Tereshchenko@lnu.edu.ua тел. (032)-239-14-50 (кафедра історії філософії) моб. 0964532636
Консультації по курсу відбуваються	Щочетверга очні консультації 14.00-15.00 год. (вул. Університетська, 1, ауд. 301 (за попередньою домовленістю) Онлайн консультації (за попередньою домовленістю) Viber 0964531636

Інформація про курс	<p>«Предмет філософії в історії філософії» є нормативною навчальною дисципліною і складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 033 «Філософія».</p>
Коротка анотація курсу	<p>У межах дисципліни надаються знання з історії усвідомлення предмету філософії в процесі історичного розвитку філософії, відбувається ознайомлення студентів із загальною історією філософії в контексті аналізу проблем взаємодії філософії і науки, філософії та інших форм духовного засвоєння дійсності. Особлива увага приділяється аналізу соціокультурного впливу на формування предмету історії філософії. В процесі вивчення курсу основна увага приділяється виявленню суперечності між об'єктивним змістом та суб'єктивним усвідомленням предмету філософії.</p>
Мета та цілі курсу	<p>Метою ознайомити студентів із: історичним становленням предмету філософії; з єдністю тенденцій наступності та новаторства в формуванні предмету філософії; розумінням зв'язку між предметом філософії та змістом філософської системи або концепції.</p> <p>Цілі курсу запропонувати студенту вивчення основних тенденцій розуміння предмету філософії в історії філософії та сучасній філософії, ознайомити із основними текстами в яких аналізується проблема предмету філософії.</p>
Література для вивчення дисципліни	<p>Аристотель. Сочинения, в четырех томах. М., 1976. Асмус В. Ф. Античная философия. М., 1976. Баткин Л. М. Итальянские гуманисты: стиль жизни стиль мышления. М., 1978. Гайденок П. П. Философия Фихте и современность. М., 1979. Гегель Г В. Ф. Наука логики. Т. 1—3. М., 1970— 1972. Гегель Г. В. Ф. Энциклопедия философских наук. Т. 1—3. М., 1974. Горфункель А. Х. Философия эпохи Возрождения. М., 1980. Грязнов А. Ф. Философия Шотландской школы. М., 1979. Кант И. Сочинения. Т. 1—6. М., 1963—1966 Кессиди Ф. Х. От мифа к логосу. М., 1972</p>

Лосев А. Ф. История античной эстетики. Т. 1—6. М., 1963—1980

Лютый Т. Пригоди філософських ідей Західного світу. К.: Темпора, 2019.

Нарский И. С. Западноевропейская философия XIX века. М., 1976.

Рабинович В. Л. Алхимия как феномен средневековой культуры. М., 1979.

Тевзадзе Г Иммануил Кант. Проблемы теоретической философии. Тбилиси 1979.

Фейербах Л. История философии. Т. 1—3. М., 1971

Бекон Френсис Сочинения в двух томах М., 1977-1978.

Беркли Джордж Сочинения . М., 1978.

Гассенди П. Сочинения :В 2т М.,1966-1968.

Гельвецій К.А. Про людину, її розумові здібності та її виховання. К., 1994.

Гоббс Т. Левіафан, або суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної К., 2000.

Г'юм Д. Трактат про людську природу. — К., 2003.

Дидро Д. Соч.: В 2т. М., 1991.

Декарт Р. Метафізичні роздуми. К.,2000

Декарт Р. Міркування про метод, щоб правильно спрямувати свій розум і відшукати істину в науках К., 2001.

Декарт Р. Соч.: В 2-х т. М., 1989.

Кант И. Ответ на вопрос: что такое просвещение. // Кант И. Сочинения: В 4т. М., 1993. Т.1.

Лейбниц Г. Письмо к Якобу Томазиоо возможности примирить Аристотеля с новой философией. Т.1, С.85-103.

Лейбниц Г. Монадология. Т.1, 413-430.

Лейбниц Г. Начала природы и благодати, основанные на разуме. Т.1, С.404-412.

Лейбниц Г. Ответ на размышлении г.-на Бейля о системе предустановленной гармонии. Т1, С326-345.

Лейбниц Г. Новые опыты о человеческом разумении. Т2, С.47-270, 365-525.

Лейбниц Г. Опыты теодицеи. Т.4, С.467-494

Локк Д. Опыт о человеческом разумении // Соч.: В 3 т. – М.1985. Т.1

Спиноза Б. Этика. // Избр. Произв.: В 2-х т. М., 1957. Т.2. С. 361 – 619

	Хатчесон, Юм, Смит. Естетика. М., 1973. Юм Давид. Сочинения в 2 т. М., 1965.
Тривалість курсу	3 кредити
Обсяг курсу	48 аудиторних години 3 них: 16 годин лекцій 32 годин практичних занять 42 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення курсу студент повинен:</p> <p>ЗНАТИ: основні історичні етапи формування предмету філософії; особливості предмету філософії в його зв'язку соціально-історичними умовами; закономірності трансформації предмету філософії в контексті культури;</p> <p>УМІТИ: самостійно аналізувати питання про зовнішні та внутрішні фактори розвитку предмету філософії, взаємовідношення філософії з іншими формами суспільної свідомості і матеріальним життям суспільства.</p> <p>Загальні компетентності ЗК3 Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел ЗК11 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності</p> <p>Фахові компетентності спеціальності ФК1 Усвідомлення сенсу філософії, її дисциплінарного розмаїття та місця в системі культури ФК8 Здатність оперувати філософською термінологією для вирішення професійних завдань</p> <p>Програмні результати навчання ПРН1 Розуміти сенс філософії, її місце в системі культури ПРН3 Знати основні етапи, напрямки в історії світової та вітчизняної філософії</p>

	ПРН17 Мати навички участі в наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії ПРН18 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати і систематизувати					
Формат курсу	Очний					
Теми	Подано нижче у табличній формі схема курсу Предмет філософії в історії філософії					
Підсумковий контроль, форма	залік					
Пререквізити	Нормативна навчальна дисципліна « Предмет філософії в історії філософії » є складовою циклу професійної підготовки фахівців освітньої програми «Філософія» і потребує знання з таких дисциплін як «Логіка», «Історія античної філософії», «Філософська пропедевтика», «Історія середньовічної філософії» тощо.					
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Проблемно-пошукові. Техніки опрацювання дискусійних питань. Метод проектів і їх презентацій. Метод усного опитування.					
Необхідні обладнання	Проектор, роздаткові матеріали, підключення до мережі Інтернет.					
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Критерії оцінювання за курсом «Предмет філософії в історії філософії» Загалом – 100 балів, з них: 50 балів за поточну успішність, 50 балів за залік <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%; text-align: center;"><i>Оцінка ECTS</i></td> <td style="width: 33%; text-align: center;"><i>Оцінка в</i></td> <td style="width: 33%; text-align: center;"><i>За національною шкалою</i></td> </tr> </table>			<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Оцінка в</i>	<i>За національною шкалою</i>
<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Оцінка в</i>	<i>За національною шкалою</i>				

	<i>балах</i>	<i>Оцінка</i>		<i>Залік</i>
A	90 – 100	5	<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>
B	81-89	4	<i>Дуже добре</i>	
C	71-80		<i>Добре</i>	
D	61-70	3	<i>Задовільно</i>	
E	51-60		<i>Достатньо</i>	
Жодні форми академічної не доброчесності не толеруються.				
Питання до заліку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет філософії в піфагорійців. 2. Атомістична філософія Демокріта. 3. Предмет філософії в елейській школі Апорії Зенона. 4. Сократа про предмет філософії 5. Предмет філософії в Платона. 6. Предмет філософії у вчені Арістотеля 7. Зміна предмету філософії в добу середньовіччя. 8. Августина про предмет філософії 9. Тома Аквінський про предмет філософії . 10. Предмет філософії в добу Відродження. 11. Особливості розуміння предмету філософії М.Кузанським. 12. Предмет філософії в Ф.Бекона. 1. Розуміння предмету філософії Р.Декартом. 13. Філософія Т.Гоббса. 14. Р.Б.Спіноза про предмет філософії 15. Сенсуалістична теорія пізнання Д.Локка. 16. Філософія Г.Ляйбніца. 17. Суб'єктивний ідеалізм Д.Берклі. 18. Скептицизм Д.Юма. 19. Французьке Просвітництво про предмет філософії. 			

	<p>20. Визначення Кантом предмету філософії.</p> <p>21. Г.Фіхте про природу філософії.</p> <p>22. Розуміння філософії в трансцендентальному ідеалізмі Шеллінга.</p> <p>23. Гегель про предмет філософії</p> <p>24. Антропологічний матеріалізм Л.Фойєрбаха про природу філософії.</p> <p>25. Філософія А.Шопенгауера.</p> <p>26. Філософія Ф.Ніцше.</p> <p>27. Розуміння предмету філософії в логічному позитивізмі.</p> <p>28. Неопозитивізм та критичний раціоналізм про природу філософії.</p> <p>29. Академічна філософія життя про предмет філософії .</p> <p>30. Неокантіанство про природу філософії.</p> <p>31. Фундаментальна онтологія М.Гайдеггера.</p> <p>32. Релігійний екзистенціалізм К.Ясперса.</p> <p>33. А.Камю про предмет філософії</p> <p>34. Філософський екзистенціалізм Ж.П.Сартра і природа філософії..</p> <p>35. Неотомізм про предмет філософії .</p> <p>36. Філософський структуралізм про природу філософського знання.</p> <p>37. Предмет філософії в філософії "Франкфуртської школи".</p> <p>38. Прагматизм про предмет філософії .</p> <p>39. Феноменологія як строга наука.</p> <p>40. Постструктуралізм та філософія постмодернізму про природу філософського знання.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

ДОДАТОК 1

Схема курсу “Предмет філософії в історії філософії”

Вид заняття	Тема,	Самостійна робота, год
лекція	<p>Формування предмету філософії в античній філософії</p> <p>Історія філософії як історія понять і ідей. Історія філософії як історія впливів. Ранньогрецька філософія, основна проблематика. Філософія природи. Поняття «фізис». Проблематика класичної еллінської філософії. Перша філософія (метафізика). Теоретична і практична філософія. Онтологія, гносеологія, етика. Антропологічна проблематика. Зміна проблематики в елліністичній філософії. Морально-етична проблематика. Містичний етап античної філософії. Плотін. Неоплатонізм. Поняття еманациї.</p>	
семінар	<p>Формування предмету філософії в античній філософії</p> <p>Погляди мілетської школи. Поняття «архе».</p> <p>Основні питання античної філософії. Проблематика і поняттєвий апарат філософії Платона і Арістотеля. Онтологічні, гносеологічні, морально-етичні та антропологічні погляди представників Афінської школи.</p> <p>«Метафізика» Арістотеля.</p> <p>Морально-етична проблематика в римській філософії. Марк Аврелій «Наодинці з собою».</p>	
лекція	<p>Предмет філософії в середньовічній філософії</p> <p>Теологічне спрямування середньовічної філософії. Підвалини християнства і греко-римського античного мислення. Основні джерела християнського мислення. Еволюція підходів до проблематики філософського знання у патристиці та схоластиці.</p>	
семінар	<p>Предмет філософії в середньовічній філософії</p> <p>Християнські передумови пізньоантичного мислення. Апологетика і критика неоплатонізму. Антропологічна та теологічна проблематика, їхнє переплетення і взаємодія. «Сповідь» Августина як антропологічний твір. Виникнення проблематики філософії історії. «Про Град Божий». Пізня патристика. Раціоналізація віри. Поява логічно-раціональних аргументів. Феномен Северина Боеція. Логічна проблематика на службі у теології. «Розрада від філософії» та логічні трактати Боеція.</p> <p>Співвідношення ври і розуму у схоластиці. Тома Аквінський. «Сума теології», «Сума проти язичників». Пізня схоластика. Теорія двох істин.</p>	

лекція	<p>Предмет філософії в філософії Нового часу</p> <p>Гуманізм і антропоцентрична парадигма філософії. Ренесанс. Перехід від теологічного до антропологічного дискурсу. Проблематика філософії Нового часу. Виникнення утопічних проєктів. Гносеологічна проблематика. Емпіризм. Сенсуалізм. Раціоналізм. Моністичний, дуалістичний та плюралістичний підходи у філософії Нового часу. Соціальна проблематика. Т.Гоббс. Явище Просвітництва. Ключові ідеї просвітників. Спроби соціального реформування.</p>	
семінар	<p>Предмет філософії в філософії Нового часу</p> <p>Розмаїття проблематики філософії Нового часу. Репрезентативні тексти новочасної філософії. «Новий Органон» Ф.Бекона. «Метафізичні медитації» Рене Декарта. «Етика» Б. Спінози. Геометричний спосіб аргументації. Філософія Б. Паскаля.</p>	
лекція	<p>Предмет філософії в німецькій філософії Нового часу</p> <p>Аналітичні та синтетичні підходи у гносеології. Знаходження компромісу між емпіризмом та раціоналізмом у філософії Канта. Теоретична та практична парадигми мислення Канта. Співвідношення між мисленням і буттям у німецькій класичній філософії. Від Канта до Гегеля. Систематичний проєкт філософії. Поєднання різноманітної проблематики у синтетичній парадигмі Гегеля. Матеріалістична альтернатива Л.Феєрбаха.</p>	
семінар	<p>Предмет філософії в німецькій філософії Нового часу</p> <p>«Критика чистого розуму» Канта. Гносеологічна проблематика. Етика. категоричний імператив. Науковчення Фіхте. «Феноменологія духу» Гегеля. Синтетичний проєкт і його переваги. Діалектичний метод. Теза, антитеза і синтез. Поняття «зняття» (подолання). Універсалізм гегелівської філософії щодо її проблематики. Критика Феєрбахом класичного дискурсу філософування. Антропологічна проблематика на матеріалістичній основі.</p>	
лекція	<p>Предмет філософії у сучасній західноєвропейській філософії</p> <p>Розмаїття проблематики. Метафізичні, соціальні, антропологічні, морально-етичні проблеми</p>	

	у новітній філософії. Виникнення філософських напрямів і шкіл. Соціальна філософія і критична теорія Франкфуртської школи. Антропологічний дискурс у персоналізмі, екзистенціалізмі і філософській антропології. Когнітивні науки і філософія. Філософія свідомості. «Мовний» поворот у західній філософії.	
семінар	<p>Предмет філософії у сучасній західноєвропейській філософії</p> <p>Особливості формування «порядку денного» новітньої західної філософії. Ключові проблеми. Філософія американського прагматизму. Принцип практичних наслідків. «Здорове суспільство» Е.Фромма, «Становище людини у космосі» М.Шелера. «Дзеркало природи» Р.Рорті. Новітні віяння у новітній західній філософії. Кореляція між філософією та релігією. Неотомізм. Діалектична теологія. Діалогічна філософія та проблематика Іншого. Проблематика трансгуманізму. Нові констеляції у співвідношенні філософії та науки.</p>	